

Till Ålands lagting

Utvecklingsplan för utbildningsorganisationen på gymnasialstadiet på Åland

INNEHÅLL

1. Övergripande mål	1
2. Huvudförslag	2
2.1. Skolornas lednings- och verksamhetsstruktur reformeras för att uppnå kvalitet, flexibilitet och effektivitet	2
2.2. Utbildningshelheter samordnas successivt till särskilda profiler	2
2.3. Landskapsregeringen bibehåller det lagstadgade tillsyns-, lednings- och utvecklingsansvaret	2
3. Förslagets ekonomiska konsekvenser	3
4. Förslag till tidsplan för genomförande av reformen;	4

Landskapsregeringens strategier för att utveckla gymnasialstadiet utbildningen föreläggs lagtinget i form av ett meddelande där övergripande mål, huvudförslag samt konsekvenser beskrivs.

Landskapsregeringen tillsatte i januari 2008 en arbetsgrupp för att utarbeta en utvecklingsplan för organiseringen av utbildningen på gymnasialstadiet på Åland. Ålands landskapsregering omfattar arbetsgruppens förslag och betonar vikten av att den åländska utbildningen på gymnasialstadiet nivå kan bibehålla en hög attraktionskraft. Utbildningen ska i samverkan med det åländska samhället utgöra en bas för både ungas och vuxnas yrkesmässiga kompetensutveckling och fortsatta studier.

Landskapsregeringens målsättning är att utveckla utbildningen på gymnasialstadiet nivå genom en samordnad och kostnadseffektiv organisation där utbildningsutbudet för ungdomar och vuxna i framtiden kan förändras och förbättras inom givna kostnadsramar.

[Arbetsgruppens rapport](#) ingår i meddelandet som bilaga.

1. Övergripande mål

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att erbjuda jämlika möjligheter, utveckla ett brett och till sin pedagogiska form varierat utbildningsutbud av hög kvalitet där lärare och studerande samverkar inom ramen för en kostnadseffektiv utbildningsorganisation.

Det utbildningsutbud som erbjuds åländska ungdomar och vuxna ska motsvara de särskilda förutsättningar och behov som präglar det åländska samhället.

Utbildningarna ska ge en god grund för yrkesutövande och för vidare studier samt uppmuntra till livslångt lärande. Utbildningsmiljön ska vara trygg och stimulerande.

2. Huvudsakliga förslag

För att uppnå de övergripande målen föreslår landskapsregeringen att utbildningen på gymnasialstadienivå omorganiseras i en samordnad ledningsstruktur.

Landskapsregeringens förslag innebär ett utökat samarbete skolorna emellan. Särskilda insatsområden som periodisering, profilering, samverkan och samutnyttjande föreslås för att uppnå ökad kostnadseffektivitet. Den föreslagna organisationen ska bidra till att utbildningarna utvecklas på ett innovativt sätt.

Vuxenutbildningen och specialundervisningen skall ingå som integrerade delar i organisationen.

Förslaget påverkar även utbildnings- och kulturavdelningens organisation och uppgiftsområden.

2.1. Skolornas lednings- och verksamhetsstruktur reformeras för att uppnå kvalitet, flexibilitet och effektivitet

Landskapsregeringen föreslår att en utbildningsdelegation samordnar utbildningen och skolutvecklingen på gymnasialstadienivå. Utbildningsdelegationen består av skolornas rektorer och ekonomichefen och en ledande tjänsteman vid utbildnings- och kulturavdelningen.

Den interna ledningen i skolan utövas av rektor biträdd av en ledningsgrupp som består av rektor, prorektor, lärar- studerande- och personalrepresentanter. Yrkesråd tillsätts för att leda och ansvara för lagstadgade yrkesprov.

En resursförvaltning bildas med syfte att samordna skolornas stödfunktioner till undervisningen. Samordningen gäller bl.a. skolornas ekonomi, förvaltning, fastighetsfrågor, avtalsfrågor, IT-frågor, marknadsföring och lönefrågor. Resursförvaltningens operativa verksamhet leds av en enhetschef. Skolornas ekonomiska frågor sköts av en ekonomichef med ett övergripande ekonomiskt ansvar.

2.2 Utbildningshelheter samordnas successivt till särskilda profiler

Landskapsregeringen föreslår att utbildningen i princip arrangeras i perioder och profiler. Periodisering och profilering av utbildningsutbudet är ägnat att öka flexibiliteten och tillgängligheten till utbildningsalternativ för unga och vuxna studerande.

Utbildningarna skall successivt samlas inom särskilda profiler som motsvarar samhällets behov av utbildad arbetskraft, utgör en kunskapsgrund för vidare studier samt enskilda studerandenas önskemål om utbildningsalternativ. En utbildningsprofil anger utbildningens huvudsakliga inriktning och utgör samtidigt en marknadsföringsplattform för kursutbudet.

Mångfasetterade och varierade utbildningar förutsätter periodisering i block för att möjliggöra ekonomiskt försvarbara utbildningsalternativ som kan kombineras tids- och ämnesmässigt. Periodiseringen ger möjligheter till de alternativa utbildningsvägar som förutsätts i ett flexibelt utbildningssystem där delkompetenser, validering och tillgodoräknande av tidigare kunskaper utgör delar. Genom gemensam planering och sammanfallande periodisering kan olika kombinationer av studiehelheter utvecklas enligt behov. Större valfrihet kan också motverka låg motivation och avhopp.

2.3 Landskapsregeringen bibehåller det lagstadgade tillsyns-, lednings- och utvecklingsansvaret

En utbildningsdelegation underställd landskapsregeringen ges ett uppdrag

med avseende å skolutvecklingen på gymnasialstadienivå. Delegationen leds av landskapets tjänsteman vid utbildnings- och kulturavdelningen.

Ett rådgivande utbildningsråd under ledning av ansvariga ledamoten för utbildnings- och kulturfrågor i landskapsregeringen tillsätts för att bistå landskapsregeringen i det övergripande utvecklingsarbetet. Utbildningsrådet föreslås bestå av politiker och sakkunniga.

Landskapsregeringen föreslår även att en översyn görs kring tillsynsfunktionen på avdelningen. Tillsynen kunde överföras på en särskild enhet inom avdelningen eller inordnas i andra tillsynsfunktioner inom landskapsförvaltningen för att garantera ett integritetsskydd.

3. Förslagets ekonomiska konsekvenser

Landskapsregeringens förslag till organisationsreform avser att öka kostnadseffektiviteten i utbildningsorganisationen. Kostnadsutvecklingen för gymnasialstadiet utbildningen är beroende av framtida utbildningsbehov, utbildningsutbud och sättet att organisera och genomföra utbildningsinsatser. Utbildningens inriktning och resurstilldelning ska i allt högre utsträckning utgå ifrån utbildningsbehov och profiler. De framtida kostnadsramarna kommer inte att tillåtas öka. Utbildningsutbudet ska därför kunna anpassas efter nya behov och strukturer utan en omedelbar kostnadsökning som följd.

Det framtida personalbehovet och kommande tjänstekollektivavtalsförhandlingar påverkar framtida kostnadsutveckling. Övergången från dagens skolvisa tjänstekollektivavtal till ett gemensamt avtal är tänkt att underlätta samarbetet mellan skolorna och de olika lärargrupperna. Reformen av tjänstekollektivavtalet har pågått som en separat process. Kostnaderna i samband med införandet av ett nytt tjänstekollektivavtal är oberoende av hur skolorna är organiserade och oberoende av den föreslagna organisationsreformen.

För att uppnå en höjd kostnadseffektivitet föreslår landskapsregeringen att utbildningen organiseras i perioder och utbildningsprofiler under ledning av en utbildningsdelegation och att skolornas förvaltning samordnas i en särskild resursförvaltningsenhet. Den samordnade resursförvaltningen ansvarar för ett rationellt resursutnyttjande och en jämlik fördelning av skolornas ekonomiska, materiella och personella resurser. Åtgärderna förväntas möjliggöra helhetslösningar och ett vidareutvecklat samarbete mellan skolorna.

Reformen förväntas medföra kostnadsinbesparingar genom att

- Dubbla utbildningar elimineras.
- Genom periodisering skapas system för de alternativa studievägar som det framkommer behov av genom validering av kompetens eller tillgodoräknande av tidigare studier.
- Större undervisningsgrupper kan skapas och ett samutnyttjande av undervisningsutrustning och – utrymmen gynnas. Speciellt inom kärnämnesundervisningen, undervisningen enligt den studieförberedande utbildningens läroplan, valbara ämnen samt i viss mån inom yrkesämnen finns möjligheter till ytterligare samordning mellan skolorna i förhållande till dagens situation. Förslaget innebär ett minskat behov av undervisningspersonal, specifik utrustning och specialiserade utrymmen.
- Utbildningar organiserade i utbildningsprofiler med ett utvecklat samarbete inom och mellan olika utbildningsnivåer förväntas minska behovet av personal, utrustning och utrymmen.
- Gemensam administration och fördelning av resurser för IT – handledning, studiehandledning och specialundervisning optimerar resursanvändningen.

- Samordning av skolornas förvaltnings- och ekonomiuppgifter leder till ett minskat behov av kansli- och ekonomipersonal. Dessutom finns ytterligare rationaliseringsvinster i ett kommande räkenskapsverk.
- Gemensam operativ fastighetsförvaltning skapar förutsättningar för ett rationellt utnyttjande av resurser, t.ex. jourssystem.
- Gemensam upphandling, marknadsföring o.s.v. skapar stordriftsfördelar.

4. Förslag till tidsplan för genomförande av reformen;

Landskapsregeringen föreslår att det fortsatta utvecklingsarbetet med att reformera utbildningen på gymnasialstadiet, dess organisation, strukturer och utbildningsutbud genomförs stegvis.

Utvecklingsarbetet inleds med ett lagstiftningsarbete som innebär nödvändiga uppdateringar av gällande utbildningslag och lagstadgad organisation. Lagstiftningsarbetet beräknas uppgå till ca. ½ år.

Samordningen av utbildnings- och resursförvaltningen klarläggs i kommande budgetar.

Utveckling av utbildningsprofiler pågår som ett kontinuerligt utvecklingsarbete. Den första utbildningsprofilen, sjöfartsprofilen, utarbetas enligt det förslag som presenterades i februari 2009 i rapporten ”Optimering av sjöfartsutbildningen”. Ett varumärke för sjöfartsutbildningen skapas genom samordnad periodisering och bolagisering. Utvecklingen av sjöfartsprofilen beräknas pågå 2010 – 2011.

Mariehamn den 6 april 2009

Vicelantråd

Britt Lundberg

Landskapsregeringsledamot

Katrin Sjögren